

1 Louis Creed, který přišel o otce ve třech letech a dědečka ani nepoznal, by neočekával, že najde otce na prahu středního věku, ale přesně to se stalo... ačkoli nazýval toho muže přítelem, jak to musí učinit každý člověk, který poměrně pozdě objeví někoho, kdo by mohl být jeho otcem. Setkal se s ním toho večera, kdy se s ženou a dvěma dětmi přistěhoval do velkého bílého dřevěného domu v Ludlow. Winston Churchill se stěhoval s nimi. Winston Churchill byl kocour Creedovy dcery Eileen.

Univerzitní správní rada pracovala pomalu a z jejího postupu při vyhledávání příhodného domu v únosné vzdálenosti mu ještě teď vstávaly vlasy na hlavě. Když se dnes přibližovali k místu, kde stál jejich nový dům – *všechny milníky odpovídají... jako astrologická znamení v noci před zavražděním Cézara*, pomyslel si Louis morbidně – byli už všichni unavení a nervózní a na pokraji sil. Gageovi se prořezávaly zuby a neúnavně vyřvával. Nemohl usnout, ať mu Rachel zpívala, jak chtěla. Dala mu proto prs, i když nebyl čas kojení. Gage to věděl stejně dobře jako ona – možná ještě lépe – a okamžitě se do ní zakousl novým zoubkem. Rachel, která stále nevěděla, co si má o tom stěhování z Chicaga do Maine myslet, se rozplakala. Eileen ji vzápětí napodobila. Vzadu v dodávce přecházel nepokojně Church, jako ostatně celé tři dny, které jim trvala cesta z Chicaga. Vřískavé mňoukání z jeho krabice samo o sobě stačilo, ale když ho osvobodili a on začal neúnavně pobíhat, bylo to téměř k nevydržení.

I Louisovi bylo málem do pláče. Znenadání ho napadla zběsilá, ale lákavá myšlenka: Navrhne, aby se v Bangoru najedli, zatímco budou čekat na stěhovací vůz, a když jeho tři rukojmí vystoupí, sešlápne plyn a bez

jediného ohlédnutí jim ujede, plyn na podlaze, drahý benzin vířivě tryská do obrovského čtyřkomorového karburátoru. Pojede na jih, přes Orlando na Floridu, kde si pod smyšleným jménem najde místo doktora v Disney Worldu. Ale ještě než najede na dálnici – širokou starou jižní pětadevadesátku – zastaví u krajnice a vyhodí toho zatraceného kocoura.

Pak zahruli za zatačku a objevil se dům, který dosud viděl jen on. Když už měl místo na Maineské univerzitě jisté, zaletěl si tam a vybral si ze sedmi možností tenhle velký starý (ale nově obložený a odizolovaný; výdaje za topení byly stále vysoké, ale nepřesahovaly už míru únosnosti) novoanglický dům v koloniálním stylu, tři velké pokoje dole, další čtyři v patře, dlouhá stodola, která by se dala později také přestavět, a to všechno na hustém trávníku, který byl i v tom srpnovém vedru svěže zelený.

Za domem měly děti velkou louku na hraní a za ní se táhly téměř nekonečné lesy. Sousední pozemky patřily státu, jak mu sdělil realitní agent, takže nehrozilo nebezpečí, že by se na nich v dohledné době něco stavělo. Zbytky indiánského kmene Mikmaků si nárokovaly téměř osm tisíc akrů půdy v Ludlow a ve městech na východ od Ludlow a složité soudní řízení, do něhož byla zatažena federální i státní vláda, se mohlo protáhnout do příštího století.

Rachel náhle přestala plakat. Posadila se. „Je to –“

„Ano, je,“ řekl Louis. Měl obavy – ne, měl strach. Vlastně byl *vyděšený*. Nechal zatížit dům hypotékou. Bude trvat dvanáct let, než ji splatí. Eileen bude v té době už sedmnáct.

Polkl.

„Tak co myslíš?“

„Myslím, že je *nádherný*,“ řekla Rachel a jemu spadl ze srdce velký kámen. Viděl, že to myslí vážně; poznal to podle toho, jak si dům prohlížela, když zahýbali na asfaltovou příjezdovou cestu, která vedla až dozadu ke stodole. Její oči těkaly po prázdných oknech, představovala si, jak větší záclony, leští skříně a bůhvíco ještě.

„Tati?“ ozvala se Ellie ze zadního sedadla. Také už přestala naříkat. Dokonce i Gage zapomněl řvát. Louis vychutnával ticho.

„Copak, holčičko?“

Ve zpětném zrcátku viděl, jak si její hnědé oči pod tmavnoucími plavými vlásky prohlížejí dům, trávník a střechu vzdáleného sousedního domu vlevo, jak přehlížejí louku zakončenou lesem.

„Tady jsme doma?“

„Brzy tady budeme doma, miláčku,“ odpověděl.

„Hurá!“ vykřikla, až mu zalehlo v uších. A Louis, který se na Ellie často zlobil, se rozhodl, že zapomene na Disney World v Orlando.

Zaparkoval před stodolou a vypnul motor dodávky.

Nastalo ticho. Proti Chicagu, proti lomozu State Street a randálu ve čtvrti Loop se zdálo nezměrné. Do pozdního odpoledne se ozval ptačí trylek.

„Doma,“ řekla Rachel tiše, oči stále upřené na dům.

„Doma,“ opakoval spokojeně Gage na jejím klíně.

Louis a Rachel se na sebe podívali. Eileen ve zpětném zrcátku vykulila oči.

„Slyšel –“

„To on –“

„Bylo to –“

Promluvili všichni najednou a společně se pak zasmáli. Gage si jich nevšímal; dál si cucal palec. Už skoro měsíc uměl říkat „máma“ a jednou nebo dvakrát mu uniklo něco jako „táta“, ale to se mohlo Louisovi v jeho otcovské pýše jen zdát.

Tentokrát však, ať už náhodou nebo nápodobou, vyslovil Gage opravdové slovo. *Doma*.

Louis zdvihl Gage z manželčina klína a objal ho.

Tak přijeli do Ludlow.

2 Ve vzpomínkách Louise Creeda hrál ten okamžik vždycky magickou roli – zčásti zřejmě proto, že byl *skutečně* magický, ale především proto, že zbytek večera byl velice zmatený. Následující tři hodiny už vůbec nebyly klidné, natož pak magické.

Louis pečlivě uložil klíče od domu (pečlivý a metodický, takový byl Louis Creed) do malé obálky, kterou nadepsal „Dům v Ludlow – klíče převzaty 29. června“. A pak je uložil do přihrádky v palubní desce vozu. Byl si tím naprosto jistý. Jenže klíče tam nebyly.

Zatímco je hledal a postupně se přitom dostával do varu, Rachel si vzala Gage na záda a šla za Eileen ke stromu v louce. Když Louis už potřetí prohledával prostor pod sedadly, jeho dcera vykřikla a rozplakala se.

„Louisi!“ zavolala Rachel. „Ona se odřela!“

Eileen spadla z houpačky udělané ze staré pneumatiky a narazila kolennem na kámen. Trochu se odřela, ale vyváděla při tom, jako by přišla o nohu, pomyslel si Louis (poněkud malicherně). Podíval se na dům přes silnici, kde se právě rozsvítilo světlo v obývacím pokoji.

„No tak, Ellie,“ řekl. „Už toho bylo dost. Ti lidé tam si budou myslet, že tu někoho vraždíme.“

„*Když mě to tak bolííí!*“

Louis se přemohl a vrátil se k dodávce. Klíče byly sice pryč, ale lékárníčka byla na svém místě v přihrádce. Vzal ji a zamířil k Ellie. Když ji uviděla, začala řvát ještě hlasitěji.

„*Ne! To bude pálit! Já to nechci! Tatínku! Ne –*“

„Eileen, vždyť je to jen rtuťochromová mast, a ta nepálí –“

„Chovej se jako velká holka,“ řekla Rachel. „Je to jen –“

„*Ne-ne-ne-ne-ne –*“

„Nech už toho řvaní, nebo tě bude pálit zadek,“ řekl Louis.

„Ona je unavená, Lou,“ šeptla mu Rachel.

„Ano, já to znám. Podrž jí tu nohu.“

Rachel odložila Gage a podržela dceři nohu, kterou Louis přes Eileeniny hysterické výlevy namazal.

„V tom domě přes ulici vyšel někdo na verandu,“ řekla Rachel a postavila Gage, který se klopýtavě rozběhl po trávníku.

„To nám to pěkně začíná,“ zabručel Louis.

„Lou, vždyť je jen –“

„Unavená, já vím.“ Zašrouboval mast a zamračeně se podíval na svou dceru. „No tak. Ani trochu to nepálilo, že ne, Ellie?“

„*Pálí to! Strašně to pálí! Pálííí –*“

Měl sto chutí jí naplácat, ale udržel se.

„Našels ty klíče?“ zeptala se Rachel.

„Ještě ne,“ řekl Louis, zavřel lékárníčku a vstal. „Ještě –“

Vtom se rozeřval Gage. Nebyl to nárek ani pláč, byl to opravdový řev. Rachel ho vzala do náručí a Gage se kroutil a svíjel.

„Co se mu to stalo?“ vzlykla Rachel a téměř naslepo podala chlapce Louisovi. Mít doktora za manžela je velká výhoda, pomyslel si Louis. Když dítě vypadá na umření, je to všechno na něm.

„Louisi! Co –“

Chlapec ho křečovitě objímal a divoce řval. Louis ho odtáhl a zjistil,

že mu na krku nabíhá ošklivý bílý otok. A také se mu něco chlupatého svíjelo na tričku. Eileen, která se mezitím utišila, začala znovu křičet. „Včela! Včela! VČELA!“ Prudce couvla a zakopla o týž kámen, s kterým už jednou přišla do styku. Padla na zadek a znovu se rozeřvala bolestí, lekáním a strachem.

Já z toho snad zešílím, pomyslel si Louis. To je nadělení.

„Dělej něco, Louisi! Nemůžeš s tím něco udělat?“

„Musíme vytáhnout to pigáro,“ ozvalo se za nimi. „To je základ. Vytáhnout pigáro a zasypat to jedlou sodou. Pak ta boule splaskne.“ Ten hlas měl tak silný východní přízvuk, že mu unavený Louis zpočátku téměř nerozuměl.

Otočil se a uviděl stát na trávníku asi sedmdesátiletého muže – a byl to zachovalý a zdravý sedmdesátník. Přes rozepnutou košili z měkké džínoviny, která odhalovala zvrásněný krk, měl montérky s laclem. Byl opálený v obličeji a kouřil cigaretu bez filtru. Když se na něj Louis podíval, zručně cigaretu típl mezi palcem a ukazováčkem a zastrčil ji do kapsy. Rozhodil rukama a v úsměvu zdvihl jeden koutek... Ten úsměv se Louisovi okamžitě zalíbil, přestože nebyl z těch, kteří posuzují lidi podle prvního dojmu.

„Ne že bych vám do toho chtěl kecat, doktore,“ řekl. A tak se Louis seznámil s Judsonem Crandallem, mužem, který mohl být jeho otcem.

3 Pozoroval je, když přijížděli, a vydal se za nimi, aby zjistil, jestli „nepotřebujou drobet helfnout“, jak se vyjádřil. Jak Louis držel dítě na ruce, Crandall přistoupil blíž, podíval se na Gageův otok a vztáhl k němu velkou zvrásněnou ruku. Rachel otevřela ústa, aby vyjádřila svůj nesouhlas – Crandallova ruka vypadala neohrabaná a velká skoro jako Gageova hlava – ale než mohla říct jediné slovo, jeho prsty se pohnuly s hbitostí kouzelníka, který manipuluje s kartami nebo s mincí, a žihadlo leželo na jeho dlani.

„Pěkněj kousek,“ poznamenal. „Na výstavě pigár by sice nevyhrál, ale čestný uznání by si jistě odnes.“

Louis se zachechtal.

Crandall ho znovu obdařil tím svým úsměvem a zeptal se: „A co tadle malá kůstka?“

„Co říkal, mami?“ chtěla vědět Eileen a vtom se rozesmála i Rachel. Samozřejmě to bylo poněkud nezdvořilé, ale s tímhle člověkem jí to ani tak nepřipadlo. Crandall vytáhl balíček chesterfieldek, jednu si zasunul do vrásčitého koutku úst a se zjevným uspokojením se díval, jak se smějí – teď už se řehtal i Gage, který zapomněl na včelí bodnutí – a rozškrtl zápalku o nehet palce. *Staří lidé mají své triky*, pomyslel si Louis. *Jsou to drobnosti, ale některé působí půvabně.*

Přestal se smát a natáhl k starci volnou ruku – ta druhá podpírala Gageův zadek – Gageův rozhodně mokrý zadek.

„Velice mě těší, pane –“

„Jud Crandall,“ představil se a potřásl mu rukou. „Vy budete asi doktor, pokud se nemejlím.“

„Ano. Louis Creed. Tohle je má žena Rachel, dcera Ellie a tenhle kluk s tím včelím žihadlem se jmenuje Gage.“

„Moc mě těší, že vás všECKY poznávám.“

„Nechtěl jsem se smát... tedy my jsme se nechtěli smát... jsme prostě... jsme trochu unavení.“

A rozesmál se znovu. Cítil se naprosto vyčerpaný.

Crandall přikývl. „Bodejť byste nebyli.“ Podíval se na Rachel. „Nechcete zaskočit s dětma k nám, pani Creedová? Nasypem na žínku trochu jedlý sody a plácnem to na tu bouli, ono se to drobět uklidní. A žena by vás taky chtěla pozdravit. Ona se moc ven nedostane. Za poslední dva tři roky se jí pěkně zhoršila artritida.“

Rachel se podívala na Louise, který přikývl.

„Jste moc hodný, pane Crandalle.“

„Líp slyším na Judu,“ odpověděl.

Náhle se ozvalo hlasité zatroubení a hluk motoru v nízkých obrátcích. V zatáčce příjezdové cesty se objevil velký modrý neohrabaný stěhovací vůz.

„Panebože, vždyť já nevím, kde mám ty klíče,“ řekl Louis.

„S tím si nedělejte hlavu,“ řekl Crandall. „Mám náhradní. Clevelandovi – ty lidi, co tu žili před váma – mi je kdysi dali – před dobrejma čtrnácti patnácti rokama. Bydleli tu dlouho. Joan Clevelandová byla nejlepší kamarádka mé ženy. Zemřela před dvěma lety. Bill se odstěhoval do toho domova důchodců v Orringtonu. Já ty klíče přinesu. Stejně patřej vám.“

„To jste hodný, pane Crandalle,“ řekla Rachel.

„To nestojí za řeč,“ odpověděl. „Jsem rád, že tu budou bydlet mladý lidi.“ Jeho dialekt zněl jejich středozápadnímu sluchu skoro jako cizí jazyk. „Musíte si hlídat děti, aby nechodily na silnici, pani Creedová. Jezdí tu spousta velkejch nákladňáků.“

Jeden stěhovák vyskočil z kabiny, práskl za sebou dveřmi a vydal se k nim.

„Tatínku, co je to tamhle?“ zeptala se Ellie, která se mezitím trochu vzdálila.

Louis už vykročil naproti stěhovákovi. Na dceřinu otázku se otočil. Na kraji louky, na rozhraní udržovaného trávníku a divokých letních travin začínala úpravně vysekaná stezka. Vinula se do kopce, obcházela nízké křoviny a březový hájek a mizela v dáli.

„To vypadá na nějakou cestičku,“ odpověděl Louis.

„Je to tak,“ přitakal s úsměvem Crandall. „Někdy ti o ní budu vyprávět, slečinko. Chceš jít s náma a pomoci nám ošetřit svýho malýho brášku?“

„No jasně,“ řekla Ellie a vzápětí dodala s nadějí v hlase: „Ale jedlá soda nepálí, že ne?“

4 Crandall přinesl klíče, ale Louis mezitím našel ty svoje. Nahoře v přihrádce byla mezera, do které malá obálka s klíči zapadla. Vylovil ji a pustil stěhováky do domu. Crandall mu dal náhradní klíče. Byly na starém zašlém přívěsku. Louis mu poděkoval a nepřítomně zastrčil klíče do kapsy. Pozoroval stěhováky, jak nosí krabice a skříně a stolky a další věci, které za deset let manželství s Rachel nashromáždili. Když se díval na ty věci vytržené z domácího prostředí, viděl je trochu jinýma očima. *Je to jen pár krámů v krabicích*, pomyslel si a pocítil při tom náhlý smutek a úzkost – bylo to zřejmě něco, čemu lidé říkají stesk po domově.

„Vykořeněný a přesazený,“ podotkl Crandall, který se objevil tak náhle, až Louis nadskočil.

„Mluvíte, jako byste ten pocit znal,“ řekl Louis.

„Ale ne, nic takovýho.“ Crandall si zapálil cigaretu – *prsk!* vzňala se zápalka, která jasně zazářila do padajícího soumraku. „Ten dům přes cestu postavil můj táta. Přivedl si sem ženu s dítětem a to dítě jsem byl já, narozenej přesně roku 1900.“

„Takže vám je –“

„Třiaosmdesát,“ řekl Crandall a Louisovi se trochu ulevilo, že se nedostal k tomu, aby mu neubral nějaký ten rok, protože tuhle přetvářku ze srdce nenáviděl.

„Ale vypadáte mladší.“

Crandall pokrčil rameny. „Abych to dopověděl, celej život jsem žil tady. Za první světový jsem šel do armády, ale nejvíc jsem se přiblížil Evropě, když jsem sloužil v Bayonne v New Jersey. Odporná díra. I tenkrát v sedmnáctým to byla odporná díra. Byl jsem rád, když jsem se moh vrátit sem. Vzal jsem si Normu, nasedli jsme do vlaku a od té doby jsme tady. Tady v Ludlow bylo dost živo. To byste koukal.“

Stěhováci se zastavili u stodoly. Na popruzích měli manželskou postel, v níž s Rachel spávali. „Kam to chcete, pane Creede?“

„Nahoru... hned vám to ukážu.“ Vykročil k nim, ale vzápětí se zarazil a obrátil se ke Crandallovi.

„Jen jděte,“ řekl Crandall s úsměvem. „Budu se koukat, jak si vedete. Jen ať jdou nahoru, já nebudu překážet. Z toho stěhování na mě přišla žízeň. Kolem devátý vždycky sedám na verandě a vypiju pár piv. V takovémhle teplým počasí se rád koukám, jak padá soumrak. Někdy tam sedáváme s Normou. Přijďte se podívat, když budete mít náladu.“

„Možná se zastavím,“ řekl Louis, který neměl na návštěvu ani pomýšlení. Nepochybně by musel okamžitě diagnostikovat Norminu artritidu. Líbil se mu Crandall, líbil se mu jeho sympaticky pokřivený úsměv, jeho nenucené vyjadřování, jeho východní přízvuk, který vůbec nezněl tvrdě; jeho řeč naopak plynula měkce, téměř líně. Dobrý člověk, pomyslel si Louis, ale doktoři se rychle stávají podezřívými. Dříve nebo později si i nejlepší přítel vyžádá lékařskou radu. A u starých lidí to nemá konce. „Ale nevyhlízejte mě, nezůstávejte kvůli mě dlouho vzhůru – měli jsme opravdu perný den.“

„Chci jen, abyste věděl, že ke mně nepotřebujete žádnou načinčanou pozvánku,“ řekl Crandall – a v jeho pokřiveném úsměvu bylo něco, z čeho Louis usoudil, že mu Crandall dokáže číst myšlenky.

Ještě chvíli starce pozoroval, než se vydal ke stěhovákům. Crandall odcházel lehce a svižně, jako by mu bylo šedesát a ne přes osmdesát. Louis pocítil první slabý záchvěv přátelské náklonnosti.

5 Kolem deváté stěhováci odjeli. Ellie a Gage, oba vyčerpaní, spali ve svých nových pokojích. Gage v dětské postýlce, Ellie na matracích, obklopena hromadou krabic, v nichž měla nespočetné množství pastelek – celých, polámaných i neořezaných –, plakáty z televizního dětského naučného seriálu Sezamová ulice, obrázkové knihy, šaty a bůhvíco ještě. Church spal samozřejmě s ní. Vydával chrčivé zvuky, které mohly být u tak velkého kocoura považovány za předení.

Rachel předtím neúnavně procházela celým domem s Gagem v náručí, hodnotila, jak nechal Louis rozmístit jejich věci, a v duchu dělala úpravy, přemísťovala a přeskupovala. Louis naštěstí neztratil šek na zaplacení stěhovákům; měl jej stále v náprsní kapse společně s pěti desetidolarovkami, které jim dal navíc. Když se stěhovací vůz konečně vyprázdnil, podal jim šek i bankovky, pokývl na jejich díky, podepsal dodací list a z verandy pozoroval, jak odcházejí k velkému nákladnímu vozu. Pomyslel si, že se zřejmě zastaví v Bangoru a dají si pár piv, aby spláchli prach. Pár piv by snesl i on. Tahle myšlenka ho zavedla zpět k Judu Crandallovi.

Když zasedli s Rachel ke kuchyňskému stolu, všiml si kruhů pod jejíma očima. „Ty,“ řekl, „padej do postele.“

„To mi říkáš jako doktor?“ malinko se pousmála.

„Ano.“

„No tak dobře,“ řekla a vstala. „Jsem úplně mrtvá. A Gage je schopný v noci vyvádět. Jdeš taky spát?“

Zaváhal. „Ještě asi ne. Ten stařík přes ulici –“

„Přes cestu. Tady na venkově se říká přes cestu.“

„Tak dobře, přes cestu. Pozval mě na pivo. Myslím, že ho vezmu za slovo. Jsem unavený, ale zároveň dost přetažený, než abych hned usnul.“

Rachel se usmála. „Skončí to tak, že se budeš Normy Crandallové vypyátvat, kde ji co bolí a na jakých spí matracích.“

Louis se zasmál a pomyslel si, jak je to legrační – legrační a úděsné – že manželky dokážou za chvíli číst myšlenky svých mužů.

„Objevil se tu, když jsme ho potřebovali,“ řekl. „Měl bych mu to oplátit.“

„Barterová dohoda?“

Pokrčil rameny. Nechtělo se mu vysvětlovat, že si Crandalla oblíbil téměř na první pohled. „Jaká je ta jeho žena?“

„Moc milá,“ odpověděla Rachel. „Gage jí seděl na klíně. Dost jsem se

tomu divila, protože byl za celý ten den utahaný jako kotě a víš přece, že je dost nedůvěřivý k cizím lidem, i když je ve formě. A měla taky panenku, kterou půjčila Eileen na hraní.“

„Jak je na tom s tou artritidou?“

„Dost mizerně.“

„Je na vozíku?“

„Ne... ale chodí hrozně pomalu, a její prsty...“ Rachel zkroutila své štíhlé prsty, aby mu to předvedla. Louis přikývl. „Ale stejně se tam nezdrž moc dlouho. Mám hrůzu z neznámých domů.“

„S tímhle se za chvíli seznámíme,“ řekl Louis a políbil ji.

6 Louis se vrátil pozdě a s provinilým pocitem. Nikdo ho nenutil, aby vyšetřil Normu Crandallovou. Než se dostal do domu přes silnici (přes cestu, připomněl si s úsměvem), stará paní už odešla spát. Louis viděl Judovu siluetu za záclonami uzavřené verandy. Na starém linoleu vrzalo jeho pohodlné houpací křeslo. Louis zaklepal na skleněnou tabulku, která se rozdrncela v rámu. Crandallova cigareta žhnula do letní temnoty jako velká poklidná svatojánská muška. Z rádia se tiše ozývala reportáž z utkání Red Sox a Louis Creed měl podivný pocit, jako by přicházel domů.

„Doktore,“ řekl Crandall. „Myslel jsem si, že jste to vy.“

„Doufám, že jste to s tím pivem myslel vážně,“ řekl Louis a vešel.

„S pivem to myslím dycinky vážně,“ odpověděl Crandall. „Chlap, který kecá, co se teječe piva, si nadělá řůru nepřátel. Posadte se, doktore. Pro všechny případy jsem ho dal k ledu.“

Veranda byla dlouhá a úzká, zařízená rákosovými židlemi a křesly. Louis se do jednoho usadil a byl překvapen, jak je pohodlné. Po levé ruce měl kovový kbelík naplněný ledem a plechovkami piva Black Label. Jednu si vzal.

„Díky,“ řekl a otevřel si ji. První dva loky mu nádherně svlažily hrdlo.

„To bodne, co?“ řekl Crandall. „Doufám, že tady budete šťastní, doktore.“

„Amen,“ řekl Louis.

„Řekněte si, jestli chcete něco k zakousnutí. Mám tam kus krysího, co by moh přijít k chuti.“